

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Управління туризму, рекреації та курортів

Одеської обласної державної адміністрації

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та вчених**

**«ТУРИСТИЧНИЙ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС:
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

10 квітня 2019 року

м. Одеса

Одеса – 2019

УДК 338.488.2:640.4

L 83

P 58

Редакційна колегія:

Давиденко І. В. – к.е.н, доцент, завідувач кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу ОНЕУ;

Галасюк С. С. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Нездоймінов С. Г. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Семенов В. Ф. – д.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Лебедєв І. В. – д.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Михайлюк О. Л. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Герасименко В. Г. – к.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Іванов А. М. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

Відповідальна за випуск: к.е.н., доцент **Галасюк С.С.**

Дане видання містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід на перспективи розвитку для України» (10 квітня 2019 року, м. Одеса).

У збірник увійшли матеріали кругового столу, проведеного серед науковців, та секцій конференції: «Сучасні тенденції розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Організаційно-економічні аспекти функціонування підприємств сфери туризму та гостинності», «Регіональні проблеми розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом: історія та сучасність», «Використання сучасних інструментів маркетингу в туристичному та готельно-ресторанному бізнесі», «Рекреаційний та екологічний аспекти розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Впровадження інноваційних технологій у сучасному туристичному та готельно-ресторанному бізнесі».

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальностями «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа».

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених (м. Одеса, 10 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – 881 с.

© Одеський національний економічний університет, 2019

© Колектив авторів, 2019

Демченко Л. О. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК МУЗЕЇВ-СКАНСЕНІВ В УКРАЇНІ.....	731
Дроздовський Д. А. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПЛЯЖНО-КУПАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	734
Клюс І. Г. ПРОБЛЕМИ ЗАБУДОВИ ПЛЯЖНОЇ ЗОНИ ОДЕСИ.....	738
Мазурець Р. Р., Шевчук О. В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ САДИБ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	741
Максименко В. С. ОЗНАКИ, ТЕНДЕНЦІЇ І ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В СВІТІ.....	744
Мельничук Ю. О. РОЗМІЩЕННЯ АТРАКЦІЙ В ЗЕЛЕНІЙ ЗОНІ ПРИМОРСЬКОГО РАЙОНУ М. ОДЕСИ.....	749
Монастирський Р. О. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПРИРОДНИХ ТЕРИТОРІЯХ СВІТУ, ЩО ОСОБЛИВО ОХОРОНЯЮТЬСЯ.....	754
Незгазинська А. С. ПРОБЛЕМИ ЗАБРУДНЕННЯ ДНІСТРА.....	759
Остапенко А. А. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	762
Решетник К. С. ПЕРСПЕКТИВИ СОЗДАНИЯ ЭКОТЕЛЕЙ.....	767
Рудь В. В. «ЗЕЛЕНИЙ» ТУРИЗМ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	771
Сироткіна В. О. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СМІТТЄЗВАЛИЩ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	775
Шаламай Т. О. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ РИСКИ ПУТЕШЕСТВИЙ В АНТАРКТИДУ.....	779

**СЕКЦІЯ 7.
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
СУЧАСНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ**

Антошко А. П. НОВІТНІ ВИДИ ТУРИЗМУ.....	783
Балабан І. Г. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ.....	787

Остапенко А. А., 405-Т гр.
Одеська національна академія харчових технологій
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри
туристичного бізнесу та рекреації
Шикіна О. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Термін «екологічний туризм» було введено у 80-х роках ХХ ст.. Цей вид туризму відносився до сфери «альтернативного», тобто не масового. Втім, нині він є одним із найпоширеніших із видів туризму, а відвідання екотуристичних атракцій є майже невід'ємною частиною масового туризму. Розвитку екологічного туризму сприяє надзвичайна різноманітність природи Землі, прагнення людей її пізнати.

На думку більшості фахівців з туристичної справи, таке явище, як екологічний туризм виникло через урбанізацію, збільшення концентрації населення на невеликій площі та пов'язане із цими наслідками для фізичного та психологічного здоров'я людини. Так, за Олександром Дмитруком, «люди через зміни умов життя у великих містах-мегаполісах усе далі відходять від природи. Незмінними супутниками проживання в таких містах є ізолюваність людини, почуття самотності, надмірні навантаження на нервову систему, що породжують постійне психологічне напруження і призводять до стресів. Мешканці великих міст усе частіше потерпають на нервові розлади та усякого роду захворювання нервової системи. У них з'являється природне і цілком зрозуміле бажання виїхати на природу, щоб у спілкуванні з нею звільнити свою нервову систему від навантажень, що накопичилися в умовах міського проживання» [2].

На сьогодні існує чимало визначень екотуризму. Узагальнивши їх, можна сформулювати одне усереднене: екотуризм – це вид туризму на території із відносно незайманою природою з цінними у природному відношенні об'єктами із метою оздоровлення, отримання задоволення від перебування на природі, розширення знань про неї [3].

Умовно в екотуризмі можна також виділити подорожі в незайману природу (це властиво в першу чергу для великих країн з порівняно незайманими територіями, таких як Китай, Індонезія або Танзанія) та подорожі до тих місць, де природа перебуває під охороною, зокрема в національні природні парки – цей вид туризму поширений у країнах Європи та Північної Америки [3].

Основна ідея екологічного туризму – це перш за все турбота про навколишнє природне середовище, яку використовують в туристичних цілях в поєднанні з вихованням любові до природи, затвердженням важливості її захисту і є відмітною рисою екологічного туризму.

Ця ідея отримує конкретне втілення, зокрема, через те, що екологічний туризм покликаний:

1) постійно, систематично і цілеспрямовано культивувати повагу до навколишнього середовища;

2) гармонізувати відносини між екологією, суспільством і економікою;

3) орієнтувати туристичні організації на збереження і примноження споживчої вартості природного середовища та рахунок виділення частини туристичних доходів на вирішення пов'язаних з цим завдань;

4) підкоряти короточасні інтереси отримання прибутку від туризму довгостроковим інтересам збереження природи для майбутніх поколінь, а також для подальшого розвитку туризму:

5) формувати у туристів почуття особистої відповідальності за стан природи і її майбутнє, стверджуючи в як свідомості приналежність до неї як її органічної частини [5].

На Заході термін «екологічний туризм» розглядають дещо ширше, аніж в Україні. Так, у це поняття входять «сільський туризм» (англійською *rural tourism*). У Європі, наприклад, до виду туризму, який в українській школі позначено як «екотуризм» входять також терміни «агротуризм» або «сільський туризм». У Південно-Східній Азії, з огляду на особливості її культурно-історичного розвитку до цієї категорії потрапляє також відвідування місць

проживання диких та частково асимільованих племен, тобто додається фактор культурно-історичного туризму.

Корінні народи та племена південно-Східної Азії активно залучаються до розвитку екологічного туризму, при чому не лише у якості атракцій, а й як учасники розвитку та збереження місцевої природи. Наприклад, корінні народи Семаї є групою диких племен, що живуть в Улу-Герох в штаті Перак. У 2001 році Товариство природи Малайзії отримало грант у розмірі 2000 доларів США від Глобального екологічного фонду ООН (ГЕФ) для проведення тренінгів із збереження та екотуризму до Семаї. Народ Семаї допомогли виявити місця для метеликів Раффлесії та Раджа Брука в межах лісового заповідника Букіт Кінта, що прилягає до селища Улу-Герох, для спільного просування екотуризму. У 2002 році були проведені навчальні курси для народу Семаї, де місцевих жителів готували як гідів, робітників рецептивних туроператорів та вчили їх виробничим ремеслам. Маючи фінансування з Нідерландського МСОП в 2000 році, Малайзійське природознавче товариство провело аудит біорізноманіття ділянок Раффлесії, наземних рослин, птахів і метеликів у лісовому заповіднику, а також соціально-економічне обстеження семаїв. *Rafflesia* є найбільшою квітковою рослиною в світі, з видів *Rafflesia cantleyi* в заповіднику Кінта, ендемічних для півострова Малайзія. Малайзія має 8 з 20 видів *Rafflesia*, що зустрічаються лише в Південно-Східній Азії. На відміну від Сабаха і Саравака, три види *Rafflesia* на півострівній Малайзії не були захищеними видами. Бутони квітки *Rafflesia* займають 10 місяців, і вони відкриваються лише кілька днів. Люди Semaі використовували для збору та продажу квіткових бутонів *Rafflesia* на 30-50 центів, які використовуються в малайській народній медицині для відновлення після пологів [13].

Деякі критики вказують на той факт, що зі зростанням внутрішнього та міжнародного туризму в Південно-Східній Азії корінні громади дедалі більше страждають від розвитку туризму, але отримують незначні економічні вигоди [11]. Проте, деякі групи корінних народів, які живуть навколо

охоронюваних територій, тепер беруть участь у проектах із екотуризму, які проводяться недержавними організаціями [8].

Рецептивні еко-оператори, якщо брати за зразок для вивчення Малайзію, можна поділити на три основні типи. Перший тип – це регіональні громади, що створюють туристичні співтовариства, такі як Кооператив екотуризму спільноти Бату Путех. Такі оператори створюються з метою сприяння та розвитку екотуризму на підставі Порядку денного на Саміті Землі в Ріо 1991 року та Плану Малайзії в 1995 році [14]. На жаль, при цьому в Малайзії існує й другий тип операторів – тих туристичних операторів, що ставляться до навколишнього середовища без поваги, тобто не керуються принципами сталого туризму. Так, користувач сайту TripAdvisor із ніком CaptainEva опублікував відео з туру, де гід скаржився на те, що популярна атракція – годування орлів у національному парку Лангкаві – шкодить здоров'ю птахів [10]. Як правило, це місцеві жителі, які не мають відповідної ліцензії, проте при цьому самі ідентифікують себе як оператори з екологічного туризму, не дотримуючись відповідних принципів і критеріїв.

Останній тип рецептивних туроператорів у сфері екотуризму – це іноземні компанії, як правило, з розвинених країн, наприклад, з Великобританії, інших європейських країн, або Австралії, що мають свої представництва у регіонах, до яких проявляють інтерес. Вони здійснюють широкий спектр екологічних турів в Малайзії та в усьому світі, строго заснованих на ідеях сталого туризму [9].

Список використаних джерел:

1. Давиденко І. В. Шляхи оптимізації використання потенціалу регіональної рекреаційної системи / І. В. Давиденко // Вісник соціально-наукових досліджень. – Вип. 12. – Одеса, 2002. – С. 19-23.
2. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навчальний посібник / Дмитрук О.Ю. – К.: Альтерпрес, 2004. – 192 с.
3. Екологічний туризм: навчальний посібник / В. І. Вишневський - Київ - Інтерпрес ЛТД. - 2015 - с. 4-7.

4. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименка. – Одеса: Астропринт, 2013. – 304 с.
5. Кекушев В.П., Сергеев В.П., Степаницкий В.Б. - Основы менеджмента экологического туризма: учебное пособие. - М.: Издательство МНЭПУ, 2001. – С. 18.
6. Нездоймінов С. Г. Сучасна організація аграрного туризму в Україні як перспективний напрямок розвитку сільських територій / С. Г. Нездоймінов, Н. М. Андреева, І. М. Дишловий // Економіст. – 2011. - № 7. - С. 25-28.
7. Шикіна О. В. Моніторинг туристичного потоку в контексті стратегії регіонального розвитку / О. В. Шикіна, С. Г. Нездоймінов // «Dezvoltarea sistemelor sociale și economice într-un mediu competitiv la nivel global», conferinta internationala știintifico-practica (2016 ; Chisinau). Conferinta internationala știintifico-practica «Dezvoltarea sistemelor sociale și economice întrun mediu competitiv la nivel global», 29 februar. 2016, Chisinau. – Chisinau, 2016. – 167-171 p.
8. Ярьоменко С. Г. Лікувально-оздоровчий туризм Одеської області: сучасний стан та стратегічні напрямки розвитку / С. Г. Ярьоменко // Регіональні проблеми України: Географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: зб. наук. праць за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 жовтня 2015 р., Херсон). – Херсон: ІІІ Вишемирський, 2015. – С. 449-455.
9. Adventure Sports Holidays, 2013; Responsible Travel, 2013.
10. Eagle Feeding In Langkawi – Ecotourism? [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.tripadvisor.com.my/ShowTopic-g298283-i8829-k2846182-Eagle_Feeding_in_Langkawi_Ecotourism-Langkawi_Langkawi_District_Kedah.html.
11. Ecotourism and its impact on the lives of the Ibalois in Happy Hollow / Doco, G.D. - Baguio City, Philippines - Contours – 2002. – С. 11.
12. Indigenous Ecotourism: Sustainable Development and Management / Н. Zeppel - 2006. - Reading - Columns Design Ltd. – С. 232-233.
13. Indigenous Ecotourism: Sustainable Development and Management / Н. Zeppel - 2006. - Reading - Columns Design Ltd. – С. 258.
14. 10.MESCOT: Batu Puteh community of Lower Kinabatangan. Nomination Form. Equator Prize 2004. MESCOT (2004) UNDP.
15. Nezdoyminov S. Prospects of development of tourist flow in Ukraine / S. Nezdoyminov, O. Shykina // Modern European Researches. Privatuniversität Schloss Seeburg. – Salzburg, Austria, 2016. – № 4. – P. 82-90.